

CECI

Citizens' Empowerment Center in Israel
A Government that works. For us.

המרכז להעצמת האזרח
ממשל שעובד. בשבילנו.

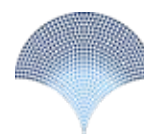

דו"ח מעקב

יישום החלטת הממשלה בנושא קבורה אזרחית

על בסיס החלטת ממשלה 1484 מיום 20.3.2014
סקירת המשרד לשירותי דת בנושא קבורה אזרחית

פברואר 2018

אודות המרכז להעצמת האזרח **CECI**

המרכז להעצמת האזרח הינו עמותה הפועלת בתחומי הממשל, ועוסקת באפקטיביות המגזר הציבורי ויכולות הביצוע של הרשות המבצעת. המרכז מתמקד בתהליכי יישום מדיניות, ובהיבטים שונים הקשורים לתפקוד הממשל ויכולתו לממש ולהוביל שינויים לטובת הציבור. במסגרת זו, מפעיל המרכז את מיזם "המוניטור", הכולל מעקב וניטור אזרחי אחר יישום החלטות ממשלה וחוקי כנסת והנגשתם לציבור.

"המוניטור" מסייע בהבנת תהליכי ממשל ויישום מדיניות באמצעות יצירת תשתית ידע רחבה, אמפירית ואינטגרטיבית של תהליכי יישום ההחלטות. מטרת "המוניטור" היא לקדם את שיוב עבודת הממשל בישראל ולהגביר את ההיכרות והמעורבות האזרחית בתחומי העשייה של המגזר הציבורי.

דו"ח מעקב

יישום החלטת הממשלה בנושא קבורה אזרחית

על בסיס החלטת ממשלה 1484 מיום 20.3.2014
סקירת המשרד לשירותי דת בנושא קבורה אזרחית

פברואר 2018

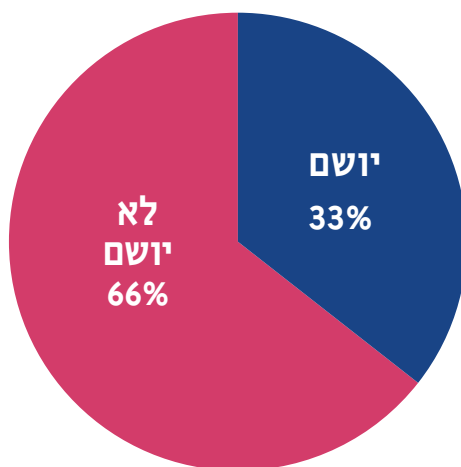
דו"ח המעקב נכתב במסגרת פרויקט המוניטור של המרכז להעצמת האזרח
המבצע ניטור ומעקב אחר יישום החלטת הממשלה

הדו"ח נכתב ע"י מעין חלבי, תחקירנית בפרויקט המוניטור
ובהנחיית נועה רוזנפלד, מנהלת תחום ממשל במרכז להעצמת האזרח

טבלה מסכמת: מרכיבי ההחלטה וסטטוס יישומם

החלט	סטטוס	יישום
1 הקמת ועדת מנכ"לים	בשנת 2014 הוקמה ועדת המנכ"לים, באפריל 2014 קיימה הוועדה את ישיבתה הראשונה.	☒ יושם
2 הגשת המלצות הוועדה בתוך שלושה חודשים	ועדת המנכ"לים החליטה על הקמת צוות בין-משרדי אשר יעסוק בכל התחומים הקשורים לקבורה אזרחית. נכון לפברואר 2018 הצוות טרם הגיע להסכמה על ההמלצות ואלו עדיין לא נחתמו.	☐ לא יושם
3 סיוע של משרד הפנים לפתור חסמים מול הרשויות המקומיות	לא קודמו פתרונות ע"י משרד הפנים מול הרשויות המקומיות בהקשר זה.	☐ לא יושם

קבורה אזרחית – אחוזי ביצוע

■ יושם ■ יושם חלקית ■ לא יושם

הקדמה

חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971¹ קובע את תנאי ההקמה, המינויים, התקצוב והפעילות של מועצות דתיות ברשויות המקומיות. בין היתר, עוסק החוק ברכישת חלקות קבר בבתי העלמין המנוהלים על-ידי מועצה דתית שהוקמה לפי חוק זה או על ידי חברה קדישא במסגרת מתן שירותי דת יהודיים. במשך שנים רבות, נקברו נפטרים יהודים בבתי עלמין שפעלו על פי מנהגי היהדות האורתודוקסית בהתאם לחוק זה, ומדינת ישראל הכירה בקיומם של בתי קברות דתיים בלבד. קבורת בני עדות ודתות אחרות אינה מוסדרת בחוק והאחריות לקבורתם היא בידי משרד הפנים.

בשנת 1996 נחקק **חוק הזכות לקבורה אזרחית חלופית, התשנ"ו-1996**² (להלן: "החוק"), המאפשר לאזרחי ישראל לבחור כיצד יקברו לאחר מותם. על פי חוק זה "אדם זכאי להיקבר על פי השקפתו בבית עלמין אזרחי חלופי אם בחר בכך, הבחירה יכול שתהיה בצוואה או בכל דרך אחרת". החוק מציע לא לכפות על הליכי הקבורה מנהגים דתיים כלשהם, שלעיתים זרים להשקפת עולמו של הנפטר. מטרתו של החוק הייתה לגרום לכך שהמדינה תממן גם קבורה אזרחית וכן להטיל עליה חובה להקים בתי עלמין אזרחיים.³

קבורה אזרחית מיועדת לנפטרים יהודים או כל בני עדה דתית מוכרת אחרת החפצים בקבורה שתיעשה על פי עקרונותיהם והשקפת עולמם, לחסרי עדה דתית מוכרת וליהודים שאינם יכולים להיקבר על פי ההלכה היהודית. קבורה אזרחית שונה מקבורה דתית בכך שמאפשרת לקיים טקס דתי שאינו יהודי (למשל, על-ידי כומר), מאפשרת קבורה בארון קבורה וכן מאפשרת קבורת לא יהודים.

הטיפול בהיבטים השונים של קבורה אזרחית הוא באחריותם של משרדי ממשלה וגופים שונים נוספים. המשרד לשירותי דת ממונה על יישום החוק לקבורה אזרחית, משרד האוצר קובע את המסגרת התקציבית לפיתוח בתי העלמין, מינהל התכנון במשרד האוצר אחראי לתוכנית המתאר הארצית לבתי עלמין, רשות מקרקעי ישראל מקצה קרקעות לפיתוח בתי-עלמין, המוסד לביטוח לאומי מופקד על תשלומי דמי הקבורה לחברות הקבורה, וחברות הקבורה מנהלות ומתחזקות את בתי-העלמין האזרחיים.

בשנת 1998 הותקנו מכוח החוק **תקנות הזכות לקבורה אזרחית חלופית (רישוי תאגידיים לענייני קבורה וקביעת נוהלי קבורה), התשנ"ט-1998**.⁴ בתקנות נקבע כי יוקמו בתי עלמין אזרחיים לקבורה אזרחית חלופית שיתנו מענה לאזור מוגדר. לתקנות צורפה מפת אזורים לקבורה אזרחית שחילקה את המדינה ל-4 אזורים. על פי התקנות יש להקים בכל הארץ סה"כ 4 בתי עלמין אזרחיים, אחד בכל אזור. דרישה זו אינה ישימה ואינה שירותית כלפי הציבור ולכן פועל המשרד לשירותי דת בשיטת אשכולות מיני אזרחיים במרחקים סבירים מתוך כוונה לתקן את התקנות בעתיד. השר לשירותי דת הממונה על יישום החוק, נדרש להכריז על בתי עלמין אזרחיים לקבורה אזרחית. אולם, בשל קשיים במימוש סמכות זו, בין השאר בשל התשתית הנורמטיבית הקיימת ובהיעדר סמכויות ביצוע והצורך בתיאום מול גופים נוספים שצוינו לעיל, אף אחד מהשרים המכהנים עד כה לא הכריז על אתר בארץ כמיועד להקמת בית עלמין לקבורה אזרחית.⁵ עם זאת, המשרד לשירותי דת העניק לאורך השנים ל-23 תאגידי קבורה רישיונות לקבורה אזרחית באתרי קבורה שלא הוכרזו. כלומר, הפעלת בתי עלמין אזרחיים מוסדרת ברישיון, אולם הקבורה מתבצעת בפועל באתרים שלא הוכרזו.

1 חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971, https://www.btl.gov.il/Laws1/00_0067_000000.pdf

2 חוק הזכות לקבורה אזרחית חלופית, התשנ"ו-1996, https://www.nevo.co.il/law_html/Law01/p200m3_001.htm

3 מ-עמי, נעמי, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, "יישום חוק הזכות לקבורה אזרחית חלופית בישראל", <https://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m01963.pdf>

4 תקנות הזכות לקבורה אזרחית חלופית (רישוי תאגידיים לענייני קבורה וקביעת נוהלי קבורה), התשנ"ט-1998, https://www.btl.gov.il/Laws1/02_0056_100000.pdf

5 מבקר המדינה, דוח שנתי 67 בשנת 2016, "המשרד לשירותי דת – הבשחת זכות אזרחי המדינה לקבורה אזרחית", עמ' 791-829, www.mevaker.gov.il/he/Reports/Report_587/a5358064-b677.../N214-burial.docx

ככאלו. פעילות זו אינה מתיישבת עם הוראות החוק. כמו כן, מסתמן מחסור של ממש במקומות לקבורה אזרחית ברוב אזורי המדינה,⁶ דבר הפוגע בזכותם הבסיסית של אזרחי המדינה לקבורה על פי השקפתם ואמונתם.

הוראות חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁷ ותקנות הביטוח הלאומי (דמי קבורה), התשל"ו-1976,⁸ קובעות כי לתושבי ישראל מוקנית הזכות להיקבר ללא תשלום. המוסד לביטוח לאומי הוא שמממן את הקבורה, באמצעות תשלום של הוצאות יום קבורה ותשלום לגופי הקבורה המפעילים את בתי העלמין. בשנת 1998 הותקנו תקנות הזכות לקבורה אזרחית חלופית (רישוי תאגידים לענייני קבורה וקביעת נוהלי קבורה), התשנ"ט-1998, בהן נקבע כי תאגיד לא ידרוש ולא יגבה עבור שירותי הקבורה כל סכום זולת הסכום שהותר לגבותו לפי תקנות דמי קבורה. בפועל, קרובים המעוניינים לקבור את בן משפחתם בקבורה אזרחית נדרשים לשלם סכומים רבים, מקום בו המדינה הייתה אמורה לספק שירות זה בחינם.⁹

פסק דין משמעותי בנושא¹⁰ ניתן בשנת 2014 על ידי שופט בבית משפט השלום בכפר סבא אשר קבע כי המדינה התרשלה במילוי חובותיה כלפי הציבור המעוניין בקבורה אזרחית, והורה למדינה לפצות תובעים שקברו את יקיריהם בקבורה אזרחית פרטית בגין עלות הקבורה. כך למעשה, במקרים בהם המדינה אינה מספקת מידע ראוי בזמן אמת למשפחות הנפטרים על האפשרות לקבורה אזרחית, או שאין אפשרות מעשית לקבורה אזרחית כנדרש על פי החוק והתקנות, זכאיות משפחות הנפטרים לפיצוי בגין עלויות קבורה אזרחית פרטית.

יש לציין, כי מאז פסק הדין המצב השתנה והמידע ניתן במוקד המידע של המשרד לשירותי דת הפעיל 24 שעות פרט לשבתות וחגים. לאחרונה, נפתח מוקד ייעודי לקבורה בשיתוף פורום חברות קדישא, המרכז את כל המידע בנושא קבורה.

6 ש.ס.

7 חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, https://www.nevo.co.il/law_html/Law01/039_002.htm

8 תקנות הביטוח הלאומי (דמי קבורה), התשל"ו-1976, https://www.nevo.co.il/law_html/Law01/039_109.htm

9 יאיר ברלין ואריאל פינקלשטיין, המכון לאסטרטגיה ציונית, "הקבורה האזרחית בישראל – עשרים שנה לחוק הזכות לקבורה אזרחית חלופית, התשנ"ו-1996".

10 תא"מ 29187-05-12, **חווה לב נ' המשרד לשירותי דת**.

החלטת הממשלה לסקירת המשרד לשירותי דת בנושא קבורה אזרחית

מדיניות הממשלה בתחום הקבורה האזרחית באה לידי ביטוי בהחלטות הממשלה, במסמכי מדיניות ובתכניות ממשלתיות. משנת 1996 קיבלו ממשלות ישראל החלטות רבות בתחום הקבורה האזרחית. החלטות אלו עסקו בקידום ויישום של הקבורה האזרחית החלופית בהתאם לחוק הקבורה האזרחית.

ככלל, קשה לאמוד את הביקוש העתידי לקבורה אזרחית. אומדן לצפי הדרישה, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נע סביב 10% מכלל הנפטרים המובאים לקבורה בארץ וכ־6% מקרב היהודים בלבד.¹¹

במטרה לקדם את הקבורה האזרחית התקבלה החלטת הממשלה 1484 מיום 20.3.2014 (על בסיס החלטת ועדת השרים לענייני פנים, שירותים ושלטון מקומי) בנושא "סקירת המשרד לשירותי דת בנושא קבורה אזרחית" הקובעת כי יש להקים ועדת מנכ"לים בראשות מנכ"ל המשרד לשירותי דת ובהשתתפות מנכ"ל משרד הפנים, מנהל רשות מקרקעי ישראל, ראש אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג מנהל התכנון במשרד הפנים. בהחלטה נקבע כי הוועדה תבחן את הצעדים הנדרשים בהיבטים של סמכויות, הקצאת תקציבים ותיאום בין משרדי הממשלה הנוגעים לנושא למתן מענה מיטיבי לקבורה אזרחית חלופית. דו"ח זה בחן את יישום החלטת הממשלה.

פעילות המשרד לשירותי דת למתן מענה ביניים

המלצות הצוות הבין־משרדי עסקו בפתרונות לחסמים אלו בתחום הקבורה האזרחית, אך כאמור ההמלצות שהגיע אליהן הצוות לא נחתמו. משלא הצליחו להגיע המשרדים להסכמות, החל המשרד לשירותי דת לפעול על פי המלצות הצוות. כך, פרסם לאחרונה המשרד לשירותי דת מסמך לצורך קבלת הערות הציבור (בסרם יפורסם ברשומות) בדבר מבחני תמיכה למוסדות ציבור למען פיתוח של בתי עלמין לקבורה אזרחית חלופית.¹²

מבחנים אלו עוסקים בחלוקת כספי תמיכות של המשרד לשירותי דת למוסדות ציבוריים. ועדת התמיכות של המשרד עתידה לדון במתן תמיכות מתקציב המשרד לפיתוח בתי עלמין לקבורה חלופית. התמיכה תינתן על פי עקרונות של סבירות ושוויון בין מקבלי התמיכה השונים. מטרות התמיכה הן הקמת בתי עלמין אזוריים חדשים לקבורה אזרחית חלופית והכשרתם של בתי עלמין מקומיים קיימים לקבורה אזרחית, כך שיוכלו לשמש כבתי עלמין אזוריים.

11 המשרד לשירותי דת, "המלצות צוות בין־משרדי לקבורה אזרחית – נקי לאחר הערות פנים ומשפטים".

12 אתר השירותים והמידע הממשלתי, המשרד לשירותי דת, "פיתוח בתי עלמין לקבורה אזרחית חלופית – שיוטה להערות הציבור",

https://www.gov.il/he/Departments/publications/Call_for_bids/cemeteries_development_for_alternative_burial

פירוט סעיפי החלטת הממשלה וסטטוס יישומן

1. הקמת ועדת מנכ"לים בראשות מנכ"ל המשרד לשירותי דת:

החלטת הממשלה קבעה כי יש להקים ועדת מנכ"לים בראשות מנכ"ל המשרד לשירותי דת ובהשתתפות מנכ"ל משרד הפנים, מנהל רשות מקרקעי ישראל, ראש אגף התקציבים במשרד האוצר ונציג מנהל התכנון במשרד הפנים. הוועדה תבחן את הצעדים הנדרשים בהיבטים של סמכויות, הקצאת תקציבים ותיאום בין משרדי הממשלה הנוגעים לנושא למתן מענה מיטיבי לקבורה אזרחית חלופית.

סטטוס: יושם.

בשנת 2014 הוקמה ועדת מנכ"לים, לבחינת הצעדים שיש לנקוט כדי לתת מענה מיטבי לנושא הקבורה האזרחית מבחינת הסמכויות, התקציבים והתיאום הבין משרדי. באפריל 2014 קיימה ועדת המנכ"לים את ישיבתה הראשונה והעלתה בה סוגיות הנוגעות לקשיים ביישום חוק הקבורה האזרחית. ביוני 2014 קיימה ועדת המנכ"לים את ישיבתה השנייה שהמלצותיה הוגשו לשר הפנים דאז, גדעון סער. הוועדה המליצה כי הטיפול בקבורה אזרחית יישאר בידי המשרד לשירותי דת והחלטתה המרכזית הייתה **הקמת צוות בין-משרדי** (להלן: "הצוות") אשר יעסוק בכל התחומים הקשורים לקבורה אזרחית שבראשו יעמוד נציג המשרד לשירותי דת וחבריו יהיו נציגים של משרד הפנים, האוצר והמשפטים ונציגים של רשות מקרקעי ישראל והמוסד לביטוח לאומי. על הצוות הוטל להגיש דו"ח ביניים למנכ"ל המשרד לשירותי דת עד אוקטובר 2014. עוד הומלץ כי המשרד ישתף פעולה עם משרד האוצר להקצאת תקנים ייעודיים לטיפול בנושא והנושא יידון בישיבות בנושא תקציב לשנת 2015.

2. הגשת המלצות הוועדה בתוך שלושה חודשים:

החלטת הממשלה קבעה כי ועדת המנכ"לים תגיש לוועדת השרים את המלצותיה בתוך שלושה חודשים, דהיינו עד יוני 2014.

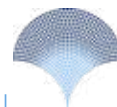
סטטוס: לא יושם.

על פי החלטת הממשלה הייתה ועדת המנכ"לים אמורה להגיש את המלצותיה בחודש יוני 2014. כאמור, בישיבת הוועדה ביוני 2014 החליטה ועדת המנכ"לים על הקמת צוות עבודה ייעודי בין-משרדי בהובלת המשרד לשירותי דת. הצוות היה אמור להגיש דו"ח ביניים על מצב ההתקדמות והיעדים, וכן תוכנית עבודה מפורטת, עד סוף אוקטובר 2014.

על עבודת הצוות הבינמשרדי: ביולי 2014 החל לפעול הצוות הבין-משרדי, בראשות סמנכ"ל בכיר שירותי הדת במשרד לשירותי דת, דאז, מר משה דגן. הצוות קיים מספר ישיבות וגיבש המלצות שטרם פורסמו עקב הסתייגות חלק מהמשרדים השותפים מחלק מהמלצות הוועדה הנוגעות להן. יו"ר הוועדה הבהיר למסתייגים כי יש באפשרותם לחתום על שיוטת המלצות ולצרף חוות דעת המסתייגת מההמלצות המופיעות בה או מחלקן. קריאתו לחתימה עם הסתייגות לא נענתה ולכן בתאריך ה-5 ביוני 2016 הפיץ מנכ"ל המשרד לשירותי דת מכתב למנכ"לים של משרדי הממשלה הנ"ל בו מפרט את מהלך עבודת הצוות והישגיו, בהדגישו כי למרבה הצער חברי הצוות לא הצליחו להגיע להסכמות. במכתב זה הפציר מנכ"ל המשרד לחתום על מסקנות שיוטת הדו"ח תוך הסתייגות מהסעיפים הרלוונטיים מבחינתם, אולם גם לפנייה זו לא התקבלה התייחסות.

בספר תכניות העבודה לשנת 2017-2018, נקבעה למשרד לשירותי דת משימה מרכזית בעניין יישום המלצות הצוות הבין-משרדי, פרסום המסמך ויצירת נוהל עבודה. מועד הסיום לגיבוש מסמך ההמלצות בנושא הקבורה האזרחית בשיתוף פעולה עם משרדי הממשלה הרלוונטיים נקבע לדצמבר 2017.

משמעות האמור היא כי נכון לפברואר 2018 לא הוגשו המלצות מקצועיות ומהותיות לוועדת השרים וזאת בשל העובדה כי לא התקבלה הסכמה בין חברי הצוות הבין-משרדי.

3. סיוע של משרד הפנים למשרד לשירותי דת לפתור חסמים הקיימים מול הרשויות המקומיות:

החלטת הממשלה קבעה כי במהלך תקופת הביניים, משרד הפנים יסייע, ככל שיוכל, למשרד לשירותי דת לפתור חסמים הקיימים מול הרשויות המקומיות.

סטטוס: לא יושם.

הקושי העיקרי בהכרזה על בית עלמין כבית עלמין אזורי, נובע מריבוי הגופים המופקדים על הטיפול בנושא, מהתנגדותם של ראשי ערים לקבור בתחום שיפוטם נפטרים שאינם תושבי המקום, בשל בעיות סטטוטוריות תכנוניות ומשפטיות ומהעובדה שגופי קבורה אינם מפתחים את הקרקע שהוקצתה להם לבית עלמין אזרחי בשל חוסר בתקציב.

החסם המרכזי המעכב את הכרזת בתי העלמין האזוריים הוא הסכמת הרשויות. החלטת הממשלה קבעה כי על משרד הפנים לסייע ככל שאפשר, למשרד לשירותי דת לפתור חסמים מול הרשויות המקומיות. אולם, רשות מקומית לא מחויבת מכוח דין לספק שירותי קבורה בתחומה. לפיכך, אין למשרד הפנים אין הסמכות לדרוש מרשות מקומית להקים בית עלמין אזרחי בתחומה. ככלל, מידת ההתערבות בפעולות הרשויות המקומיות הינה מוגבלת בהיותן רשות שלטונית נפרדת ועצמאית והשימוש בכלי אכיפה אל מול השלטון המקומי מוגבל בפרט כאשר מדובר בסמכות שברשות. כמו כן, רשות מקומית מוסמכת לפעול אך ורק בתחומה ובעבור תושביה ולא באופן אזורי עבור תושבי רשויות נוספות, ולכן הטלת חובה על רשות מקומית לפעול להקמת בית עלמין אזורי סותרת את עקרון היסוד עליו מושתתות סמכויות הרשות המקומית.

על מנת לפתור חסם זה המליץ הצוות הבין-משרדי לפעול לקידום הרשות המקומית על מנת שתהיה היתכנות למימוש אפשרויות שונות כגון: לבחון אפשרות שהמדינה תשתתף בעלויות פיתוח תשתיות בתי עלמין ברשות, יגובש מנגנון לפיצוי/השתתפות בעלויות לרשויות המספקות שירותי קבורה אזרחית אשר יופעל במקרים המתאימים, תמרוץ הדדי והשתתפות בעלויות פיתוח בין הרשויות וכן הקמת בית עלמין אזורי ביוזמת מספר רשויות מקומיות ביחד.¹³ אולם, משרד הפנים לא הצליח לסייע בפתרון החסמים מול הרשויות וכאמור, לא נחתם מסמך ההמלצות שגיבש הצוות הבין-משרדי.

תובנות ומסקנות מדו"ח המעקב

בחינת יישום החלטת הממשלה מעלה תמונת מצב, לפיה לאחר שלוש שנים ממועד ההחלטה, ולאחר שהוקמו ועדת מנכ"לים וצוות בין-משרדי, לא הוגשו המלצות הצוות הבין-משרדי ולא נעשה שיפול מיטבי בסוגיית הקבורה האזרחית.

להלן הגורמים שעיקבו את תהליכי יישום ההחלטה:

1. התנגדויות ואי הסכמות בין המשרדים השונים:

ועדת מנכ"לים החליטה על הקמת צוות בין-משרדי אשר יעסוק בכל התחומים הקשורים לקבורה אזרחית שבראשו יעמוד נציג המשרד לשירותי דת וחבריו יהיו נציגים של משרד הפנים, האוצר והמשפטים ונציגים של רשות מקרקעי ישראל והמוסד לביטוח לאומי. ריבוי הגורמים והדעות הובילו להתנגדויות וחילוקי דעות שהקשו על משתתפי הוועדה להגיע להסכמות בנושא השומן בחובו אספקטים רבים. הוועדה קיימה מספר ישיבות וגיבשה המלצות שטרם פורסמו עקב הסתייגות חלק מהמשרדים השותפים.

ההתנגדויות ואי ההסכמות בין חברי הצוות נבעו מהחסמים הבאים:

א. הסכמת הרשויות

רשות מקומית לא מחויבת מכוח דין לספק שירותי קבורה בתחומה. מדובר בשירות שהרשות המקומית מוסמכת לספק אך לא מחויבת לספק. לפיכך, אין למשרד הפנים את הסמכות לדרוש מרשות מקומית להקים בית עלמין אזרחי/אזורי בתחומה. כמו כן, קרקע לבתי עלמין יכולה להתקבל בהליך הקצאה מרשות מקרקעי ישראל או באמצעות הפקעה של שטחי קבורה גם מגורמים פרטיים ע"מ לתת מענה מקומי לצורך בקבורה. הסיבות העיקריות להתנגדות הרשויות המקומיות להקמת בתי עלמין אזרחיים הן: בעיות תקציביות, תשתיות לא מתאימות, תב"ע לא מתאימה, הסכמים חוזיים וכן התנגדות עקרונית.

ב. תקציב

הבעיה הכלכלית, משמע חוסר היכולת של החברות לענייני קבורה לממן באופן עצמאי את עלויות הפיתוח והבנייה של בתי עלמין מקומי/אזורי היא אחד החסמים המשמעותיים בעיכוב קידום הקבורה האזרחית. ככלל, הקבורה בישראל מבוססת על מימון עצמאי של שירותי הקבורה באמצעות התבססות על גביית דמי קבורה מהביטוח הלאומי, יחד עם הכנסות ממכירת חלקות קבר בחיים או בחלקות סגורות. עם זאת, מאחר וקיים מחסור בגופים קיימים המשפלים בתחום הקבורה האזרחית קיים קושי בהעמדת הון ראשוני לצורך ביצוע פעולות פיתוח תשתיות קבורה, למסרת קידום פתרונות קבורה אזרחית על ידי גופים אלו.

ג. תכנון

חסם תכנון המקשה על מימוש הקמת בית עלמין אזרחי, נובע לעיתים בשל העובדה כי תכניות ישנות לבתי עלמין לא הגדירו שטחים ייעודים לקבורה אזרחית מקומית או אזורית. לצורך זה יש לפעול במקומות רבים להגשת שינויים לתכניות ע"מ לאפשר שימוש מתאים בקרקע.

2. העדר יעדים קונקרטיים ותקצוב ייעודי:

החלטת הממשלה נועדה לקדם את יישום חוק הקבורה האזרחית, אולם לא נקבעו בה יעדים שיתוו את המתכונת ליישום זכות הקבורה האזרחית ולא נקבעו מסגרות תקציביות לצורך היישום.

